

kan ned arves, ligesom den ogsaa kan opnaaes hos enkelte Individier ved Opdræt, Fodring og Benyttelse; at derfor et mælkertigt Slag kan dannes enten af udenlandst Dvæg af en god Malkeqvæg-Stamme, som opdrættes med Conseqventis og uden Blanding med fremmed Blod; eller ved et omhyggeligt Tillæg paa særdeles mælkertige Individier af det indenlandske Dvæg.

Om de Midler, som anvendes af Dvægopdrættere i Berwickshire for at bringe Dvæget til tidlig Modenhed.

(Af John Wilson, i The Journal of Agriculture.)

Tweed-Dalen har længe været bekendt for Dvægopdræt og Dvægfedning, for dens rige Græsgange, dens varme for Turnipsavl velstiftede Jordbund og dens Nærhed ved England, der særdeles opmuntrer til at drive denne Green af Landoeconomien. Den Race, som tidlig her er indført, er rigt mælkende, bliver let feed, kommer tidlig til Modenhed og giver et Afkom af kraftfulde velvorne Tyre. De kaldes „short-horns,“ Korthornede.

Man anseer det for ønskeligt, at alle Køerne kælte mellem den 1ste Februar og 1ste April. Sker det tidligere, ville de blive næsten golde før Græsset kommer, og de sildigere fødte Kalve ville neppe blive stiftede til at sælges med den øvrige Flok. Er en Kalv født,

tages den strax fra Moderen, gnides tør med et grovt Klæde eller en Halmviff — da dette er, hvad Koen vilde gjøre for den med sin Tunge, hvis det tillodes, — og sættes da i en Krybbe i Kalvehuset med tør Stroelse, hvor den faaer en Deel af sin egen Moders første Mælk, som, da den har en udrensende Kraft, er netop fornøden for det unge Dyr. I fjorten Dage er nymalket Mælk den eneste Føde, som passer sig for den, og deraf gives den rundelig tre Gange om Dagen; men man søger nu at vænne den til at æde Hørfroskager og ituskaarne svenske Turnips, hvilket lettest laader sig gjøre ved at putte den et Stykke Kage i Munden strax efterat den har faaet sin Mælk, da den graadigen vil patte paa enhver Ting, den kan faae fat paa. Ved at gjentage dette nogle Gange og lægge nogle faa Stykker i dens Trug, pleier den villigen at tage denne Føde til sig, og, naar dette er Tilfældet, faaer den saa meget, den kan æde, saa at Givten af Mælk kan formindskes og anvendes til de yngre Kalve. Dette er af desto større Bigtighed, som man anseer det for godt, ikke at blande Noget i Mælken for at hjælpe paa dens Qvantitet. Maa Noget istedet derfor anvendes, blandes Havremeelsuppe med nymalket Mælk. Sago er for faa Aar siden bleven brugt her til; men en udmærket engelsk Veterinair har nylig meget bestemt yttret den Formening, at Brugen af Sago svækker Dyrets Fordøielsevner og prædisponerer til Sygdom. Den sure Lugt, som altid findes i et Kalvehus, hvor een eller anden Slags Bølling eller Gelee er blandet med Mælken, er tilstrækkeligt Beviis

paa, at Indigestion er Følgen. Et Æg, som kommes i Givten til enhver Kalv og blandes med Melken ved at røre med Haanden, er en god Hjælp, og gjør aldrig Skade; men, med denne Undtagelse, er det bedst at give Melken varm og uforsalfet, hvor liden end Quantiteten er, og tilligemed denne, tør meelagtig Fode, Turnips og Hø, efter Behag. Schoves noget mere Flydende, kan man sætte en Spand med Vand for dem, da dette ikke frembringer de skadelige Virkninger af blandet Melk. Det er her bedst, at følge saameget mulig Naturens Indretning, ifølge hvilken Kalven tager Næring til sig som Die — i Begyndelsen hyppig, og derpaa i længere Mellemrum, — som den bliver istand til at æde den samme Fode som Moderen.

Køernes Næring paa denne Tid er en Sag af Bigtighed. Svenske Turnips yde den rigeste Melk, men den er et udroit Foder, og Kalve, der fodres med den, ere udsatte for betændelsesagtige Anfald. Den runde Turnips udgjør derfor deres fornemste Foder i Foraars-Maanederne. Man bærer ogsaa Omsorg for, at de ikke komme i alt for ringe Stand i Efteraaret og Vinteren, og til den Ende malter man dem golde i det mindste tre Maaneder før Kælvingen. Nogle kunne ansee dette for en lang Tid, men paa en Gaard, hvor der er Dydræt, har Melken liden Værd paa denne Tid. Naar Køer ere golde, holdes de med Mindre, og under denne Hviletid styrkes deres Vegembygning, Fosteret faaer mere, hvad det tilkommer, dets Modenhed fremskyndes, og der erholdes saameget desto mere Melk efter Kælvingen, da den er af virkelig Værdi.

Naar Kalvene ere fire til sex Uger gamle, flyttes de fra deres særskilte Krybber til et Huus, hvor adskillige tilsammen kunne passes og have Plads til at springe omkring. Saasnart Fedeqvæget har rømmet de saakaldte „feeding yards,“ Fedeqaarde, sættes Kalvene ind i en af dem, der har meest Læ, hvor de endnu have større Plads, og gradviis beredes til at sættes paa Græs; og naar dette er skeet, tages de endnu i nogen Tid ind om Natten. Naar de ere 6 Uger gamle, ophører man med Melkegiøten om Middagen, og naar de ere henved 14 Uger gamle, fravænnedes de ganske. Der gives dem da en større Giøt af Hørfrosage, og naar de ere blevne vant dertil, æde de villig nok til at tage til i Huld paa denne Tid, hvori ellers deres Bært standses, og de faae en meget stor Bug og et utriveligt Udseende, som almindelig ansees for en uundgaaelig Følge af Fravænnelsen. Man vedbliver med Ragen, indtil man seer, de finde et saadant Behag i Græsset, at de kunne undvære den. Man lader dem ikke ligge ude sildig om Efteraaret; men, naar Nætterne begynde at længes og blive kolde, tages de ind om Natten, og faae et Foder af grønne Biffer eller Kløver. Naar de sættes paa Turnips, gjentages den daglige Giøt af Rage (nemlig 1 $\mathcal{W}$ hver), og man vedbliver dermed hele Vinteren og Foraaret, indtil de igjen sættes paa Græs. Dette fremmer ikke alene deres Bært og Huld, men (forsaavidt 5 à 6 Aars Erfaring her kan være afgjørende) synes ogsaa at være et Middel mod Durksløb, der ofte har været saa forærvelig, at det aldeles har affrækket mange Landmænd

fra at lægge til. Ved at give dem Røge i de forskjellige Stadier af deres Væxt, har man især til Hensigt, i Fødsningen at vænne dem til sund og nærrende Føde, hvilket vil træde istedetfor den Melk, et vist Antal Køer maatte afgive, ligesom det og vil tillade at opdrætte et større Antal Kalve, og til samme Tid gjøre dem mere tilgode, end ellers var muligt. Fremdeles vil man herved, paa den Tid, det unge Dyr vænnes fra, hjælpe det til at taale Overgangen fra Melken til Græsset alene, uden at det standses i Væxt eller taber i Huld. Den følgende Vinter bruger man imidlertid Røge i det specielle Viemed at forebygge Durklob, da Turnips ellers vilde være tilstræffelige.

Naar de, eet Aar gamle, sættes paa Græs, er det vist, at de trives bedre paa første Aars saae Græs end paa gammel Græsgang, da de i denne Henseende ere forskjellige fra det suldvorne Dvæg. De faae atter Turnips saa tidlig om Efteraaret, som disse kunne have; og det er godt, i den Hensigt at saae nogle faa Acres dermed. Det er til Nytte at give Turnips paa Græsset 10 eller 14 Dage, før man sætter dem ind i Indlufferne til at fedes; og hvis de nu kunne holdes tørre og varme, og faae daglig saae mange gode Turnips, de kunne æde — runde Turnips til Juul og svenske siden efter — ville de saaledes tage til i Væxt, at Eieren daglig vil have Glæde deraf, og naae en Vægt til først i Mai, der, hvis Markederne ere gunstige, vil lønne ham vel for al hans Uleilighed.
